

Fólkaflokkurinn og sjálfstýrisflokkurinn undir sambandoki í 2 ár:

Kunnu als ekki virka eftir egnu sannfæring

— Eru stórar broytingar hendar í politikkinn og arbeiðslagnum síðani javnaðarflokkurinn var í landsstýrið, og nú vit hava havt eitt borgarligt landsstýrið í tvey ár?

— Nú tvey ár eru runnin av hesum valskeiði og »borgarliga alternativ« sostatt hevur gingið hávan teinin er kanska vert at steðga á og gera upp — sammæta politisku gongdina í lötuni við tann útvikling, sum var øll undanfarna 14 árin, meðan javnaðarflokkurinn sat í samgongu.

Eftir minum tykki eru rættiliga stórar broytingar hendar í politikkinn og arbeiðslagnum — og tíværri ikki til tað betra.

Vánaligt samgongulag

Øllum kunnugt hevur samgongulagið verið ógvuliga váanligt og hevur hetta eyðkent arbeiðið og úrslitini, og oftast kann ein siga tey tórvandi úrslitini. Ósemyjur er tað, sum hevur verið at frætta um frá hesi samgongu og kjak um, hvørji mál onga loysn skuldu finna. Tað ber næstan til at siga, at meðan vanligt hevur verið í politiskum samarbeiði at talað verður um, hvørji mál ein eigur at loysa, hvønn útvikling ein eigur at fremja, so er eyðkenni hjá hesi samgongu vorðið at talað verður um, hvørji mál ein ikki skal loysa, og hvønn útvikling ein ikki skal fremja — hvat ein kann steðga, hvat ein skal blokera hvør hjá øðrum.

Henda gongd ella rættari tórvandi gongd í útviklinginum í hesum samfelagnum er eisini farin at kennast á sera nógvum økjum.

Tað visir seg, at tað ber til at tala hjólini mæla viðari eina nokk so drúga tíð grundað á tað, sum var framt frammanundan og á ta konsolidering, sum varð gjørd frammanundan. Men so við og við fer at merkjast at steðgur kemur í, og hetta sæst serliga týðuliga viðvíkjandi okkara høvuðsvinnu, fiskivinnuni, har ilögur á sjóðini stórt sæð ikki hava verið framdar í eini trý ár, tá ein tekur undan

tær ilögur, sum vórðu lagdar til rættis í svart-kjaftaútbýggingini av undanfarna landsstýri.

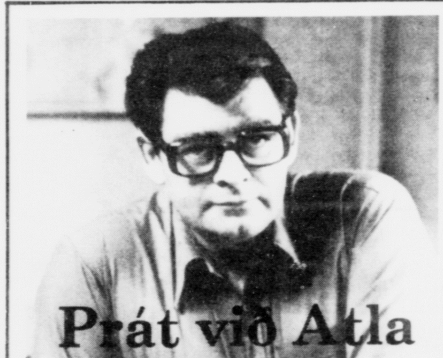
Tað innflutningsbann fyrri skip, sum sett varð í gildi undir undanfarna landsstýri til tess at ein kundi fóta sær og stinga nýggja kós út í kortið, tað er vorðið eitt permanent bann, og nökur nýggj kós er ikki sett. Hetta darvar sjálvsagt ómetaligt, tí harvið verður ikki samljóð millum ilögur framdar á virkisíðuni á landi og tað, sum skal tryggja hesum virkjum rávøru.

Suðringur, Rankin...

Her hevði verið skilagott um arbeiðt hevði verið nakað skjótari og í hvussu so er, at ilögur av tí slagnum, sum undanfarna samgonga var farin undir at fremja við byggingini av skipum sum Suðringi og Rankanum, at tær høvdu hildið á, soleiðis, at vit í hvussu so er á tí djúpa vatninum fingur troyst teir nýggju møguleikar, sum eru avdúkaðir har, síðani hesi skip byrjaðu at veiða.

Vit hava tí sæð eina skeiva gongd, har talið av smærri og meðalstórum skipum til tann sama toska, hýsu- og uppsatovn alsamt veksur, í og við, at eldri skip verða umlögð í ræðri vinnu og nútíðarsgjørd til hesa veiðu og eru hesir stovnar harvið komnir undir eitt serliga hart trýst. Hevði istaðin miðvist verið arbeiðt fram ímóti at útvega orku til teir givnu møguleikar, sum frammanundan ikki vórðu troysttir, hevði helst sæð óðrvisi út í lötuni, har eitt permanent og fullkomiligt bann tyktist vera einastu ráðini til at taka hjá sitandi samgongu.

At teir hava komið sær sjálvum í hesa støðu og vinnulivi okkara er eitt av teimum stóru vandamálum í lötuni, men tað er so sera langt ímillum orð og gerðir. Longri enn ein er vanur við í føroyskum politiskum livi. Øll tey mál henda samgonga segði seg hava sett sær, tey eru eins og gloymd, nú og ein fremur gerðir, id eru heilt óðrvisi, enn ein segði seg ætla at gera. Tað

Prát við Atla

Tíðindablaðið Sosialurinn byrjar í dag eina greinarøð, sum vit nevna »Prát við Atla«. Vit fara í blaðnum teir komandi týsdagnar og leygardagarnar at práta við Atla Dam, lögtingsmann og formann javnaðarflokksins um ymsar samfelagsspurningar.

Vit leggja fyrri í dag við eini generellari umrøðu av gongdini í føroyska samfelagnum hesi seinastu tvey árin, meðan borgarlig samgonga hevur myndað landsins stýri.

Seinni fara vit at viðgera fleiri serstøk mál og málseki meira gjølla sum t.d.: búskaparpolitikkinn, úttanlandsskuldina, lønarpolitikkinn, fakfelagsmál, stuðulsloggávarnar, fiskivinnupolitikkinn, vinnu- og kenningarpolitikkinn, skattaloggávuna, EDV og kelduskattaskipan, orkumál, úttanlands ferðamannasiglingina og farmasiglingina og mong onnur mál.

Vit fara at enda práttini við fyrrverandi lögmann við at seta honum spurningar um, hvat javnaðarflokkurinn vil, hvørja samgongu hann kundi hugsa sær í einum nýggjum landstýri, um Atla Dam ynskir at gerast lögmaður aftur og um ávis prinsípál, sum flokkurinn ynskir framd.

Lagt til rættis: Jan Müller

Tað er nokk eisini serliga neyðugt at viðgera henda spurning fyrri seg, tí skal ein við dómum visa á tann vinnu- og kenningarpolitikk, sum menn eru farnir at reka á hesum økinum, so er betri at gera hetta heilt konkret við at viðgera tær einstøku ilögurnar, sum kortini eru framdar hesa tíðina.

Langt ímillum orð og gerðir

Hvussu samsvara orð og gerðir hjá hesum landstýrinum?

— Tað, sum mest hevur eyðkent gongdina hesi tvey árin er, at tað er so sera langt ímillum orð og gerðir. Longri enn ein er vanur við í føroyskum politiskum livi. Øll tey mál henda samgonga segði seg hava sett sær, tey eru eins og gloymd, nú og ein fremur gerðir, id eru heilt óðrvisi, enn ein segði seg ætla at gera. Tað

hevur ongantið verið minni samsvar ímillum tað, sum veruliga hendir, og tað, sum ein segði skuldi henda:

hetta sýnir seg á fiskiveiðøkinum, viðvíkjandi fiskiveiðusáttmálum við útlond, hetta sýnir seg serliga á tí búskaparliga økinum, har úttanlanda lántøkan ongantið hevur verið stórri, hetta sýnir seg í fíggjarlógini, sum er bólgnað skjótari enn nakrantíð fyrr í føroyskari politiskari søgu, hetta sýnir seg í lögpolitikkinn, har stendur nærmast er komin í, og har tann sparing ein segði seg vilja fremja nærmast er ein kvamsvis sparing, harvið peningurin nærmast dettur burtur ímillum fingrarnar á monnum heldur enn at verða nýttur til ávis stórri projekt.

Hetta visir seg eisini í almenna brúkinum, id er vorðið nógvur, nógvur ferðir stórri enn fyrr,

uttan at kortini borgarin kennir, at tann tænasta honum verður veitt er tilsvandi.

Lønirnar

— Landsstýrissamgongan segði seg beinanvegin vilja fremja lønarafturhald, og tað hevur henda samgongan eisini vist í verki! Samstundis eru tollur og skattir hækkað!

— Teir søgdu seg vilja fremja lønarafturhald, og má tað sigast at verða eydnast, men soleiðis at ikki er talan um lønarafturhald, men um real-lønarniðurgongd samstundis sum tollur og skattir eru hækkað.

Tað kann vera skilagott at sýna varsemi í lønarhækkingum, men tá id politikkurin verður so harðrendur, at talan verður um beinleiðis afturgongd, er tað nakað, sum borgarin hevur ógvuliga tórført við at laga tilveru sína til.

Grein 13

— Tá sitandi landsstýrið tók við var ein sonevnd grein 13 tikið við í samgongusáttmálan. Henda grein sigur nakað um, at ein flokkur kann blokera eitt mál, um hetta hevur príncipiellán týðning. Hverur ikki júst henda grein 13 verði ein forðan fyrri, at loysa nógv átrodandi samfelagsmál?

— Tað, sum eisini hevur sermerkt arbeiði hjá hesi samgongu, er, at skilagóðar loysnir, sum ikki eru fostraðar í einum ávisum heila, tær skulu ikki nýtast í nøkrum førum.

Tað verður tikið til heilt »kunstigar« loysnir, istaðin fyrri at nýta tað, id liggur beint fyrri, sum er skilagott, og sum meiriluti kundi fingist fyrri í lögtinginum bæði innan and-støðuflokkar og samgonguflokkar. Ein kann nevnda fleiri dømi um uppskot, sum javnaðarflokkurinn hevur lagt fram um loysnir á økjum sum samgongan hevur havt til viðgerðar, men sum eru feld, hóast meiriluti varð fyrri teimum. Her hugsi eg serliga um uppskotið um skilabøtur til fiskivinnuna, sum hevði ein breiðan meiriluta í tinginum. Eg

hugsi um stuðulsloggávuna til skipabygging, serliga viðvíkjandi farma-skipabygging, har ein loysn, id kostaði ein tiggjundapart kanska av teiri loysn samgongan valdi, varð feld, hóast meiriluti var fyrri henni í tinginum.

I heila tikið so er tað mest betonkiliga fyrri føroyska borgaran og fyrri demokratiði í Føroyum — hin sonevnda grein 13 í samgongusáttmálanum, sum forðar fyrri, at demokratisk viljin hjá einum meiriluta í fólkinum, meiriluta í tinginum, sleppur at virka, tí tað er serliga ein flokkur, og ein máður sum hava eins og tikið sær einarætt til, at teir skulu smíða allar loysnirnar, og har tað ikki er møguligt, har skal so eingin loysn vera.

Ímóti síni sannfæring

— Er veruleikin ikki tann, at henda grein 13 tvingar menn at virka beinleiðis ímóti síni sannfæring?

— Tað er eitt tað álvars-ligasta, sum er hent í føroyskum politikki, at henda grein 13 forðar fyrri at demokratiði kann arbeiða. Hon er beint í stríði við ta høvuðsreglu, sum er galdandi fyrri val til lögtingið, nevniliga at ein hevur skyldu til at virka sambært sína sannfæring — og einki annað. Hon — grein 13 — tvingar menn í samgonguni til at virka beinleiðis ímóti síni sannfæring. Henda grein, sum jú sigur, at einhver av flokkunum kann til eina og hvørja tíð blokera eitt hvørt mál, sum hann meir hava príncipiellán týðning. Tað ger jú, at so mong mál mugu leggjast til viks ella finna loysnir, sum ikki samsvara meirilutanum, men einum ávisum manni í einum flokki.

Henda greinin er ivaleyst sett í samgongusáttmálan eftir kravi frá samsandsflokkunum, og hava hinir flokkarnir helst góðtikið hann, tí teir hugsaðu, at hon bert skuldi nýtast í heilt ávisum førum viðvíkjandi teimum allar týðningarmestu málum í samvinnu við danir so sum yvirtøku, undirgrundsmál, broytingar í